

Socioskælvenes by

Bøger med forskellig slags sandhed om de mange drab i gadebandernes hovedstad Los Angeles

Af Benny Lihme

Crime is a continuing circumstance.
James Ellroy

Tilbage i 1994 sad jeg sammen med kriminologen Flemming Balvig i Jesuiterpræsten Father Boyle's beskedne lokaler i East Los Angeles. Et sted hvor områdets "gangbangers" kunne komme og få hjælp, bl.a. til begravelser. En narko-påvirket latino-fyr forsøgte at finde ud af, hvor vi kom fra. "Denmark?"

Vi var fremmede i L.A. Hvad det viste sig, at latino-fyren også selv var, på trods af at han var født og opvokset i East L.A. Vi måtte fortælle ham om Stillehavet, hvor vores hotel lå. Den flotte kyst, Venice Beach, solnedgange osv. Han havde aldrig været der. Og var helt bevidstløs omkring de ca. 140 repræsenterede nationer i byen og de 90 forskellige sprog, de talte. "AlieNation is My Nation", som den svenske bandeekspert Ove Sernhede har kaldt sin

bog om Gøteborg bandemedlemmernes udenforskab.

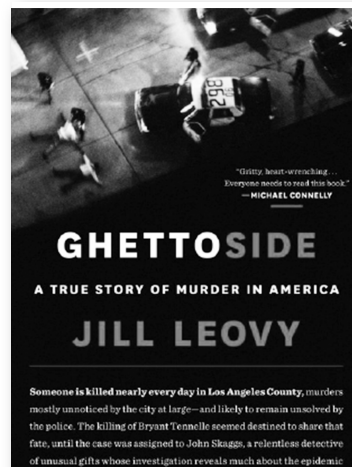
Sidenhen under opholdet kunne vi trøste os med, at de fleste i Los Angeles havde den fornemmelse, at de lige var ankommet og var fremmede. Hvis det unge bandemedlem gik rundt om hjørnet og krydsede gaden, ville han blive betragtet som en fremmed på den anden side af gaden af banderne dér. Den gamle modsætning mellem sorte og latinoer var på retur allerede for 20 år siden i South Central/East L.A. Latino'erne pressede de sorte ud, selv om udviklingen selvfølgelig også mere fremadrettet betød et stigende antal "blaxicans" (halv black, halv mexicansk). Dengang var mere end 10 pct. sorte i L.A., idag er mindre end en femtedel "black Angelenos". Et rent latino kvarter betød ikke ro for vores ven, for de forskellige latino-bander bekrigede hinanden i

hyperlokale borgerkrige i dette monster af en by, som LAPD (Los Angeles Police Department) med deres 10.000 betjente skulle passe på. Et politikorps i en by svarende til Danmarks samlede politistyrke og et politi i en by, som de gamle grækere næppe har forestillet sig (politi stammer fra det græske *polis* som betyder by).

Hvordan identificere sig med patchwork'et Los Angeles? I en art kokonisering var de tatoverede ghetto-unges identitet mere koblet på deres lokale "hood" end på byen som sådan. Banderne havde typisk navn efter den gade eller den blok, som medlemmerne boede i. En form for bydelsnationalisme og selvvalgt territorial stigmatisering, hvor troskaben til det lokale var seriøs, uanset hvor skod livet end måtte være indenfor områdets skjulte mure i disse Amerika's mest vedvarende fiaskoer. "Keep to your corners" var læresætningen, helt nede i bunden af Maslows behovspyramide under "sikkerhedsbehov". Som så alligevel ikke var spor sikker – især i 1980'erne var "hood killing" i form af "walk-up" og "drive-by"-skyderier almindeligt. De unge lig lå bogstaveligt talt og flød på de solbeskinnede fortove, ofrene skudt ned fra en forbi kørende bil eller af en gående/løbende på fortovet (ofte var skrigende/grædende forældre og søskende de første på drabsstedet).

Drab og hævn drab ("payback") skete i det åbne rum, indimellem i form af regulære selvmordsmissioner, hvor 5-8 bandemedlemmer lavede et "train" og angreb en rivaliserende bande med våbnene fremme i et kollektivt "suicide run". Risikoen for at blive dræbt var så stor og allestedsnærværende, at paranoia blev opfattet som normal beredthed og tegn på sundhed ("Perfect paranoia is perfect awareness").

Når der bliver talt om bander på disse kanter, menes der udelukkende gadebander. En gruppe som Hell's Angels, stiftet i Oakland, Californien, blev ikke betragtet som en bande. Englere er omfattet af det amerikanske korrektheds kodeks, dvs. de er bikkere eller en kriminel organisation på linje med andre kriminelle organisationer. På deres egen måde er HA'erne en del af de amerikanske frihedsværdier: våben til folket, Harley Davidson motorcykler osv. Politisk ses biker grupperne ikke som et problem. Den nationale og politiske udfordring er ghettoernes gadebander, fordi det er herfra den amerikanske sammenhængskraft trues, som det kunne ses da bydelen Watts stod i flammer i 1965 og 1992.

Jill Leovy:
Ghettoside.
A True Story of Murder in America.
366 sider.

INTERESSANTE BØGER HAR SAT FOKUS PÅ GHETTO KRIMINALITETEN I LOS ANGELES

Los Angeles Times journalisten Jill Leovy fik titlen *Ghettoside* til hendes ambitiøse litterært journalistiske bog af et ex-bandemedlem, da han gav sit meget afgrænsede lokalområde Watts kælenavnet Ghettoside. Når der er Upper Eastside, Lakeside osv, hvorfor så ikke også Ghettoside?

Leovy, en erfaren kriminalreporter på Los Angeles Times, havde i nogle år en blog, Homicide Report, hvor hun omhyggeligt førte en lokal drabs statistik. Selv om kriminaliteten har været dramatisk faldende i USA, er der fortsat områder med en voldsom (drabs)kriminalitet, bl.a. Watts. Bortset fra at drabs statistik ikke er noget entydigt, må *Ghettoside* siges at hvile på en solid statistisk baggrund med fokus på de høje drabstal for sorte i USA som både dræbere og ofre for drab. I bogen fokuseres der på sorte som drabs ofre: de udgør 6% af befolkningen men 40% af nationens drabs ofre. Sorte myrdes otte gange hyppigere end hvide og dræber syv gange hyppigere end hvide.

Jill Leovy's projekt baserer sig på og dokumenterer en ubehagelig skævhed: drabene i Watts får lov til at udvikle sig epidemisk, fordi politiet ikke griber ind, eller kun gør det halvhjertet. De fortsatte uforholdsmæssigt høje drabstal i Watts skyldes ikke for meget politi, men for lidt implementering af de eksisterende love og muligheder. Bander er således en konsekvens af lovløshed, ikke årsagen til den. På samme tid stilfærdigt og kontroversielt fremstiller Leovy et svigt fra myndighedssiden, et svigt hun ser som et usynligt raceproblem. Når sorte fattige skyder andre sorte fattige, *intra race* drab, uden at der sættes et grundigt opklaringsarbejde ind, er det en form for subtil racisme. Hvilket i Leovy's fremstilling træder frem som en detaljeret beskrevet stammeligende hævnkultur, som får lov til at herske

som et parallelt retssystem. De involverede parter hævn etik anerkendes de facto, når statsmonopolet på vold abdicerer – “another black man down” udløser ikke alarm i LAPD. Ifølge Leovy er der tale om en skelnen i LAPD mellem rigtige (“righteous”) ofre og uværdige ofre. Hvad bandedrab angår, er gerningsmanden idag offer imorgen – hvorfor sætte ind her?

Jill Leovy fortsætter, hvor hendes *Rolling Stone* kollega Léon Bing i 1991 sluttede. Bing’s bog dengang, *Do or Die*, var den første dybtgående bog med interviewede bandedmedlemmer (ofte udført med en stor personlig risiko). Léon Bing var chokeret over at høre om unge med et leve-tids perspektiv på 25 år. Men det var ikke omfanget af vold, som skræmte hende mest. Det var den *tolerance* overfor volden, som hun havde set.

En tolerance eller ligegyldighed som også gælder for journalistikken. Jill Leovy’s egen avis, the *Los Angeles Times*, dækker kun undtagelsesvis drabene i ghettoen, fx. hvis offeret er hvidt eller et barn.

Radikale stemmer i *Black Lives Matter*, med baggrund i bl.a. politiets drab på sorte i Ferguson, Baltimore, ser politiet som undertrykkende og ønsker mindre af det. Obama mener, at ikke mindst high crime fattige områder har brug for “good policing”. *Ghettoside* kan her siges at komme ind i en ellers blind vinkel. Bogen anfægter naturligvis ikke den repression, som Black Lives Matter gør oprør mod. Men bogen dokumenterer, at repressionen også kan have et tolerant ansigt, som filosofen Herbert Marcuse udtrykte det. At tolerere og overlade lov og orden til banderne i et område som Watts er en form for repressiv tolerance, som Leovy tager et opgør med.

Til det formål, udover statistik og Max Weber’s teori om statsmagts monopol på vold, gør hun det ved at følge en bestemt drabsefterforskers ideelle arbejde fra start til slut. En fascinerende indføring i det politiarbejde, som burde gælde for samtlige drab begået i Watts, et kik ned i den værktøjskasse som efter forfatterens mening bør tages meget mere i brug, fordi det virker.

Mange har fulgt Michael Connelly’s egensindige LAPD-helt Harry Bosch i den strøm af politiromaner, der er kommet med ham siden 1992. Connelly, med et indgående kendskab til LAPD, er ikke overraskende meget begejstret for Jill Leovy’s bog. Og den er da også meget romanagtig i sin fremstilling af reportage og sociologi. Hendes to helte fra det virkelige LAPD træder troværdigt frem for læseren. Den ene som forfatterens bevis for, at drab i Watts kan opklares, hvis der sættes ind med professionalisme, den anden som den absolutte undtagelse hvad bopæl angår. Han er sort og vælger stædigt og stilfærdigt at have en Ghettoside postadresse. Det er ellers en grund-

regel i LAPD, at man ikke bor der, hvor man arbejder. En grundregel som bliver bekræftet som fornuftig, da betjentens ikke bandedrelaterede søn dræbes af et bandedmedlem.

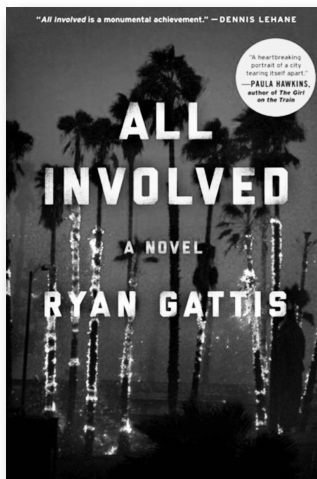
Der fremstår store udfordringer for selv ambitiøse efterforskere. Mange steder kan det være svært at skaffe vidner til bandedrelaterede drabssager – i Watts er det umuligt. Dels er der egen sikkerhed at tage vare på, dels hersker der en indgroet forestilling om retfærdighed, en lokal etik, som skal sikre den dræbtes familie eller bandedbrødre retten til at hævne sig uden Statens indblanding. Det er “vores” retfærdighed, det gælder. Og den kan vi praktisere effektivt, fordi staten har sørget for, at vi kan bevæbne os frit med våben....

Bogens humane ærinde er at udvikle en argumentation, som kan tage lokalsamfundene fra banderne og bringe dem tilbage til borgerne. Leovy er ikke en law-and-order protagonist, det er ikke de blå *die-hard street cops*, hun vil sende ind som invasionstropper i ghettoen. De høje tal for sorte drabs-ofre er grunden til at hun har skrevet bogen. Og man aner hendes frustrationer over, at disse tal fortsat er relativt høje sammenlignet med fx. drabstal i ghettoernes latino miljøer. Uden at kunne forklare det, må Leovy konstatere, at selv i blandede ghetto områder, skyder sorte andre sorte relativt hyppigere end latinoer i latino miljøerne.

I de blindes rige er den enøjede konge, siges det jo. Der er mange enøjede konger i bandedverdenen (“kingpins”). Som der også er det i Pusher Street på Christiania. Måske det er en ide at invitere Jill Leovy til Christiania for en snak om Pusher Street og den ufri fristad og det parallelle ordens system dér?

”WE OWN THE CITY”

Hvor Jill Leovy har gjort journalistikken og sociologien litterær, har Ryan Gattis i romanen *All Involved* lavet strålende historisk fiktion ud fra en dybtgående research i virkeligheden. Sammenholdt med Leovys bog er Gattis’ interessant, fordi hans romans seks dage lange forløb finder sted i en til dels politiløs periode i Los Angeles. Vi befinder os i slutningen af april måned, 1992. I dagene efter en domstol har frifundet fire LAPD betjente for at have tævet en forsvarsløs sort mand, Rodney King, mens det hele blev videofilm. Riots brød ud og på seks dage døde mere end 60 mennesker, 2.000 blev såret og der var ca. 11.000 påsatte brande.

Ryan Gattis:
All Involved.
372 sider.

All Involved tager læseren med ind i det bande terroriserede lokalområde Lynwood i South Central (idag South Los Angeles – byens bandetal toppede i 1992 med 102.000 bandemedlemmer). I dette lille område, i de seks dage optøjerne i byen varede (ét kapitel til hver dag), fungerer forfatteren som en bugtaler, der giver 1. person stemme til bogens 17 forskellige personer. Udgangspunktet er ikke mindst et skræmmende kvindeligt bandemedlem. Hun vil sammen med den bande hun tilhører tage hævn over den bande, som dræbte hendes bror. Nogle politiløse dage, “We own the city today”, er velegnet til at gøre gamle regnskaber op.

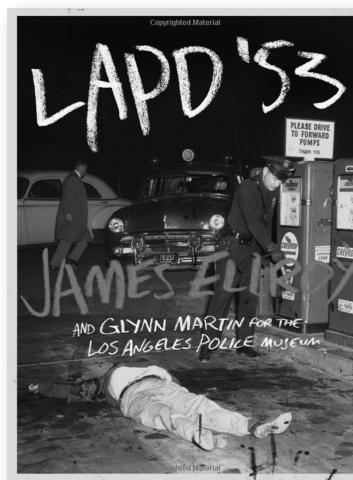
Bogens effektive dramaturgi låner stemme til de stridende parter og deres nærmest Quentin Tarantino’ske vold (interesserede kan se den lokale mesters egen filmvold i *The New Beverly*, en lukningstruet biograf som Tarantino har reddet). I spiralform udvikles kredsen af romanens involverede med en sygeplejerske boende i området, en brandmand som krydser med sygeplejersken, når han bringer sårede ind til hospitalet. Der er koreanerne som med hævede shotguns forsvarer deres butikker mod sortes plyndringer, en “tagger”/grafitti skriver ser en by i flammer, en narkohandler nyder terrænfriheden uden politi, den hemmelige ny-nazistiske *Lynwood Vikings*-bande af LAPD betjente udfører deres sidste beskidte voldelige mission i ghettoen osv. 17 forskellige stemmer, 17 personers syn på den samme virkelighed. Hvilket jo er romanens principielle styrke, den samtidige tilstedeværelse af multiple perspektiver.

Hvad de nazistiske betjente angår, *the Lynwood Vikings*, troede jeg, at fantasien løb af med forfatte-

ren. Men nej, der har eksisteret en korrupt voldelig lille racistisk enhed i LAPD, som på alle parametre, undtagen ansættelsesforholdet, var en bande. Også bogens oplysninger om den amerikanske flådes specialstyrkers “medics”, udstationeret på ghettoernes skadestuer, har hold i virkeligheden. De indenrigske krigszoner er, inden udstationeringen i Irak og Afghanistan, et egnet sted for læger og sygeplejersker at praktisere reparationer på knivskader, skudsår, granatsplinter osv. I ghettoen taler man blot ikke om krigsskader men om “almocides” (almost homicide – næsten dræbt – en lang ordliste bagest i bogen hjælper læseren gennem det subkulturelle bandesprog).

Læsningen af Ryan Gattis’ bog efterlader én med undren over fraværet af politisk oprør. Banderne synes blottet for politisk bevidsthed. For dem gælder det først og fremmest om at udnytte politiets fravær til at få afviklet gamle stridigheder uden indblanding, plyndre butikker inkl. våbenbutikker osv. Mange almindelige borgere udnyttede på tilsvarende vis disse dage til at sætte ild til egne bygninger (omfattende forsikringssvindl).

REAKTIONÆR NOSTALGI

James Ellroy &
Glynn Martin:
LAPD '53.
206 sider.

Glynn Martin, pensioneret politimand og i en årrække leder af LAPD’s politimuseum (i en nedlagt politistation), er i forordet til *LAPD '53* næsegrus af beundring for hans bys store skrivehoved James Ellroy. Som i årene 1987-92 udkom med den såkaldte L.A. Kwartet, fire bøger med drab og virkelige personer og handlinger blandet med fiktion. Bøgernes politi arkæologiske periode var 1946-59, den periode som Ellroy og Flynn nu sammen har kurateret en samling billeder indenfor. Året er 1953 og de udvalgte fotos fra politimuseets arkiver er af forbløffende kvalitet – de bedste på niveau med drabssted mesteren Weegee’s billeder fra New York’s Lower East Side. Kvaliteten af bogens ger-

ningssted fotos, et lig på et fortov eller i en gyde omgærdet af tilskuere, politi og pressefolk, er forbavsende taget i betragtning, at det er de forskellige politifolk, som er kaldt ud til gerningsstederne, inkluderet selvmords locations, der har taget billederne.

James Ellroy, "I'm crime-crazed" ("gal med kriminalitet"), ekstrapolerer og skriver mere ud fra billederne end han beskriver/læser dem. Hans tekst springer ud over rammerne og går i selvsving indenfor nogle meget personlige rammer bestående af film noir og "magisk hukommelse". Temmelig utraditionelt at et officielt politimuseum lægger arkiv til et sådant egomanisk trip. Måske skyldes det behovet over forfatterens berømmethed. Og at han tillige er en stor beundrer af LAPD. Teksten er ikke blot en stilfærdig legitimering af et historisk set korrupt, racistisk og voldeligt politi, der er tale om en decideret forherligelse. Især blandt byens sorte har LAPD været fremstillet som "fascistisk besættelses hær" – "Bullshit", hvæser Ellroy, som selv kalder sit syn på LAPD for "reaktionær nostalgi".

James Ellroy hverken kan eller vil skelne mellem selvoptagetheden og hans filantropiske arbejde for politimuseet, som udover bogen har stået på i flere år. Han betragtes som en kreativ medskaber af politimuseet og er sig bevidst, at Los Angeles, ikke mindst LAPD, har været med til at skabe ham. Med den frivillige indsats for museet vil han betale tilbage.

Los Angeles er om nogen den by blandt byer, hvor mange forskellige mennesker ernærer sig ved "killing". Den er stor eksportør af amerikansk "badness", byen skaber film (*Hollyweird* på Ellroy'sk) og filmene skaber byen. Byen skaber også romanen og romanen skaber byen osv.

Hvad det litterære sprog angår, kobler James Ellroy sig på de kyniske sort-humor-LAPD-betjentes sprog og betoner med stolthed, at ingen andre forfattere har et (så beskidt) sprog som ham. Man ser for sig Charles Bukowski sidde på en barstol og grynte, at "det må sgu da komme an på en prøve."

De stærke sort-hvide politibilleder stinker af socialrealistisk død & uhyrlighed, utidigt afbrudte liv, sørgende efterladte osv. Forget it! Denne bogs virkelighedsaftapning er noir filmens dystre visuelle *stil*, rytmen er hentet fra beboppen (på forunderlig vis optræder tensorsaxofonisten Dexter Gordon et par gange i dødsbogen). Vi har været til *peep show* med en af Amerikas bedste crime story forfattere.

MOR DANMARK

Det danske Folketings retsudvalg rejste september 2009 på studietur til Los Angeles, hvor de ville lære, hvordan man kommer bande uvæsnet til livs.

Med det formål burde studieturen være gået til en storby med ingen eller kun få bander – kriminalitet kan med fordel studeres der, hvor der ikke er så meget af den. Los Angeles er jo byen, hvor man har gjort alt forkert. Når der nu de seneste år er konstateret et stort og pludseligt fald i bandernes huseren på gadeplan, er det i sig selv glædeligt, selv om der er forvirring omkring, hvad der har forårsaget dette fald. Myndighederne siger, at det er de nye såkaldte "gang injunctions", der har virket. En lov som forbyder bandemedlemmer at optræde i selv helt små grupper i det offentlige rum, og i øvrigt en ide som Retsudvalget tog med sig til Danmark. Andre gør gældende, at det er den Mexicanske Mafia som har sat en stopper for bandernes skyderier og drab, da det forstyrrer den indbringende handel med stoffer. Mafiaen har etableret et beskatningssystem, hvor alle pushere betaler skat til mafiaen, og de alene afgør, om en given person må/skal dræbes. Denne forklaring pointerer, at kriminaliteten er blevet mere organiseret og skjult og desuden tættere knyttet til og koordineret med kartellerne i Mexico. Mafiaens store indflydelse kan aflæses på de senere års bandenavne, hvor tallet "13" hyppigt optræder. Det trettende bogstav i alfabetet er "M", og når en bande fx. hedder Florencia 13 eller Azusa 13 symboliserer det, at banden underlægger sig den Mexicanske Mafia

Tager vi temperaturen på dagens bandeliv i Danmark, er der, uanset studietur til Los Angeles, kommet flere nye, små lokale bander, som fører molekylære borgerkrige, og hvor lederskabet i det fragmenterede bandeliv er diffust og skiftende og svært for myndighederne at håndtere. Og så er der flere våben end nogensinde i omløb.

De gamle drenge i Bandidos og Hell's Angels er i stigende grad, som i USA, blevet nærmest agtværdige kriminelle organisationer, som ikke er ghetto baserede og sammenhængstruende. Og som politiet mener at have styr på. Det er ikke derfra den samfundsundergravende "implosion – eksplosion" dynamik kommer fra – molekylære små krige som vender sig implosivt indad mod lokalsamfundet og på et tidspunkt eksploderer udadtil i form af fx. riots. Københavnske Nørrebro har oplevet "riot light" i form af ildspåsættelser og optøjer i Blågårdsgade kvarteret i både 1997 og 2008. Spørgsmålet er nu, om sådanne uroligheder kan tænkes at sprede sig til provinsen?